

नाम छात्र / छात्रा: _____ अनुक्रमांक: _____

वार्षिक परीक्षा- मार्च 2025

कक्षा - 6

विषय - संस्कृतम्

समयावधि: 150 निमेषाः

पूर्णांकाः 60

सामान्य निर्देशाः -

- सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति।
- प्रश्न संख्या अवश्यमेव लेखनीया।
- प्रश्नपत्रे पञ्च खण्डाः क, ख, ग, घ, ङ सन्ति।
- श्रेष्ठ अङ्कान् प्राप्तये सुस्पष्टः लेखः लेखनीयः।

भाग - क (बहुविकल्पीय प्रश्न)

अधोलिखितानां प्रश्नानां बहु-विकल्पाः सन्ति। तेषु उचितं विकल्पं चित्वा लिखत।

10×1=10

- प्रश्न 1. "सौचिकः" अस्य पदस्य कोऽर्थः?
 (क) बढई (ख) लुहार (ग) दर्जी (घ) सुनार
- प्रश्न 2. दोला _____ अस्ति ?
 (क) उपवनम् (ख) उपवनम् (ग) उपवने (घ) उपवनः
- प्रश्न 3. वृक्षाः कैः पातालं स्पृशन्ति ?
 (क) पादैः (ख) पुष्पैः (ग) फलैः (घ) श्वेतैः
- प्रश्न 4. शृगालस्य मित्रं कः आसीत् ?
 (क) कपोतः (ख) बकः (ग) विडालः (घ) चित्रकः
- प्रश्न 5. बकः सर्वं अखादत् ।
 (क) क्षीरोदनम् (ख) अन्नम् (ग) भोजनम् (घ) फलम्
- प्रश्न 6. काकस्य वर्णः कीदृशः भवति ?
 (क) श्वेतः (ख) कृष्णः (ग) रक्तः (घ) नीलः
- प्रश्न 7. _____ कर्मवीरत्वं न नश्यति ?
 (क) वीराणां (ख) कृषिकाणां (ग) जनानां (घ) कर्मकाराणां
- प्रश्न 8. कौरवपाण्डवयोः मध्ये युद्धं कुत्र अभवत् ?
 (क) कुरुक्षेत्रे (ख) हिसारे (ग) करनाले (घ) रोहतके

प्रश्न 9. भाषा की सबसे छोटी इकाई क्या है ?

(क) वर्ण

(ख) स्वर

(ग) व्यञ्जन

(घ) शब्द

प्रश्न 10. 'श्रीमद्भगवद्गीता' कस्मात् ग्रन्थात् सङ्कलितः।

(क) रामायणात्

(ख) महाभारतात्

(ग) पुराणात्

(घ) वैदिक ग्रन्थात्

भाग-ख (वस्तुनिष्ठ प्रश्नानि)

5×1=05

अधोलिखितानां प्रश्नानां उत्तरम् दीयताम्-

प्रश्न 11. (क) _____ गोलाकाराः।

(स्थालिकाः/स्थालिम्)

(ख) "खनित्रम्" पदस्य किम् अर्थः?

प्रश्न 12. जना _____ स्वैरं विहरन्ति।

(समुद्रतटे/ गृहे)

प्रश्न 13. दश बालकाः स्नानाय अगच्छन्।

(आम/न)

प्रश्न 14. भिन्न प्रकृतिकं पदं चिनुत-

(क) लेखनी, चटका, पाठशाला।

(ख) आम्रम, कदलीफलम्, मोदकम्,

प्रश्न 15. अस्माभिः किं वक्तव्यम् ?

भाग- ग (अति लघूतरात्मक प्रश्नानि)

6 × 2 = 12

प्रश्न 16. ल्+अ+घ्+उः= _____।

प्रश्न 17. (क) "स्यूताः" इति पदस्य किम् अर्थः ?

(ख) श्रमेण का सरसा भवति?

प्रश्न 18. उपयुक्तेन अर्थेन सह योजयत-

शब्द

अर्थ

सा

तुम्हारा

आवाम्

मेरा

मम

वह(स्त्रीलिंग)

तव

हम दोनों

प्रश्न 19. (क) अहं _____ खादामि।

(रोटिकां/रोटिकाया)

(ख) अन्या मक्षिका _____ दंशति।

(हस्ते/ललाटे)

प्रश्न 20. (क) _____ पठामि।

(अहं/ वयम्)

(ख) _____ बहवः उत्सवाः भवन्ति।

(भारतम्/भारते)

प्रश्न 21. विलोम पदानि लिखत-
सुखम् _____
सरसा _____

भाग- घ (लघूत्तरात्मक प्रश्नानि)

6 × 3 = 18

प्रश्न 22. वर्ण संयोजनेन पदं लिखत -

(क) च्+अ+ष्+अ+क्+अः = _____
(ख) श्+उ+न्+अ+क्+औ = _____
(ग) ग्+आ+य्+अ+न्+त्+इ = _____

प्रश्न 23. मञ्जूषातः पर्यायवाचिपदानि चित्वा लिखत-

। रविः, वस्त्राणि, जर्जरम्, अधिकम्, पृथ्वी, पिपासा।

। _____ ।

वसनानि	_____	विपुलम्	_____
सूर्यः	_____	जीर्णम्	_____
तृषा	_____	धरित्री	_____

प्रश्न 24. उचितपदानि संयोज्य वाक्यानि रचयत-

कोकिले	विकसति
पवनः	नृत्यन्ति
पुष्पम्	उत्पतति
खगः	वहति
मयूराः	गर्जन्ति
सिंहाः	कूजतः

प्रश्न 25. कोष्ठकेषु प्रदत्तशब्देषु उपयुक्तविभक्तिं योजयित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

यथा - नभः चन्द्रेण शोभते।

(चन्द्र)

(क) कण्ठः _____ शोभते।

(मौक्तिकहार)

(ख) नभः _____ प्रकाशते।

(सूर्य)

(ग) राघवः _____ विहरति।

(विमानयान)

प्रश्न 26. वचनानुसारं रिक्त स्थानानि पूरयत-

यथा — लता लते लताः

- (i) गीता _____
 (ii) _____ पेटिके _____
 (iii) _____ खट्वा: _____

प्रश्न 27. शब्दार्थ लिखत -

घटिका _____
 पादकन्दुकम् _____
 वैनतेयः _____

भाग - 3 (दीर्घोत्तरात्मक प्रश्नानि)

3 × 5 = 15

प्रश्न 28. निम्नलिखितस्य श्लोकस्य सप्रसंग व्याख्यां कुरुत-
 उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः ।
 न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः॥

प्रश्न 29. अधोलिखितस्य गद्यांशस्य सप्रसंग हिंदी भाषायां अनुवादं कुरुत-
 एकस्मिन् वने शृगालः बकः च निवसतः स्म। तयोः मित्रता आसीत्। एकदा प्रातः शृगालः
 बकम् अवदत्- “मित्र! श्वः त्वं मया सह भोजनं कुरु।”
 शृगालस्य निमन्त्रणेन बकः प्रसन्नः अभवत्। अग्रिमे दिने सः भोजनाय शृगालस्य
 निवासम् अगच्छत्।
 कुटिलस्वभावः शृगालः स्थाल्यां बकाय क्षीरोदनम् अयच्छत्।

प्रश्न 30. अधोलिखितानां पदानां वर्णविच्छेदं कुरुत -

चटके =.....
 धाविका: =.....
 खट्वा =.....
 काकः =.....
 बालिका =.....